

Demokratiyaya və azadlığa qarşı global təhdid

Dünyada ən çox soyqırımı və kolonializm siyasəti yürüdən ölkə məhz Fransadır

Bir çox dövlətlərin ərazisini işğal, sərvətlərini isə talan etmiş, xalqlarını uzun illər əsarətdə saxlayan Fransanın törətdiyi vəhşiliklər, habelə insanlıq və müharibə cinayətləri beynəlxalq ictimaiyyətə yaxşı məlumdur.

Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinin təxminən 500 illik tarixi var. Təkcə Afrika ərazilərinin 35 faizi 300 il ərzində tamamilə Fransanın müstəmləkəçiliyinin qurbanı

olub. Təbii ki, zaman ötdükcə Fransa siyasətində müəyyən forma dəyişiklikləri etsə də, ənənəvi müstəmləkəçilik neokolonializmlə əvəzlənsə də, mahiyyəti dəyişməyib.

Fransanın müharibə cinayətlərinin tarixi daha qədim, coğrafiyası isə olduqca genişdir. XVI əsrdən müstəmləkəçilik siyasəti yürüdən Fransanın II Dünya müharibəsindən əvvəl işğal etdiyi torpaqlarda öz ərazisindən 20 dəfə böyük bir coğrafiyada etdiyi talançılıq və qətləri unudulmayıb. Afrikanın 20-dən artıq ölkəsində öz hakimiyyətini quran fransızların müstəmləkə siyasəti II Dünya müharibəsindən sonra iflasa uğradı. Həmin dövlətlərə müstəqillik verməyə məcbur olan Fransa neokolonializm üsul-idarəsini seçdi. Afrika ölkələrini əlindən buraxmaq istəməyən fransızlar yeni metodlara əl atdılar. Həmin dövlətlərin ərazilərində münafişlər yaratmaq məqsədilə öz qoşunlarını "sülhməramlı missiya" adı ilə yerləşdirdilər. Təsadüfi deyil ki, indiyədək qitə ölkələrində baş vermiş hərbi çevrilişlərin 70 faizi fransızların təsiri altında olan dövlətlərin payına düşür.

Fransa müstəmləkə ölkələrinin hamısına səfalet və faciə gətirdi. Afrika ölkələrində müstəqillik uğrunda gedən müharibələrdə 2 milyondan çox insan həlak olub. Təkcə Əlcəzairdə fransız ordusu 1,5 milyondan çox insanı qətlə yetirib. 1832-ci ildə Əlcəzairin El-Uffia qəbiləsi gecə yatdığı yerdə qılıncdan keçirilib. Qadınlar və uşaqlar da daxil olmaqla 12 min adam öldürülüb. Fransanın işğal etdiyi Mərakeşdə 1907-ci ilin avqustunda "Kasablanka döyüşü" kimi yaddaqalan hücumu nəticəsində 2 gün ərzində 3000-ə yaxın mərakeşli qətlə yetirilib. 1944-cü ilin noyabrında baş verən Seneqal hadisələrində fransızlar tərəfindən yüzlərlə Seneqal əsgəri güllələnib. 1961-ci il oktyabrın 17-də on minlərlə əlcəzairli Fransa işğalını pisləmək üçün Parisdə nümayişə çıxıb. Fransa polisinin açdığı atəş və etirazçıların Sena çayına atılması nəticəsində 1500-ə qədər əlcəzairli qətlə yetirilib, mindən çox şəxs həbs olunub. Bu hadisə tarixə "Sena qətləmi" kimi daxil olub. 1994-cü ildə isə fransızlar Ruandada "təhlükəsiz zona yaratmaq" adı altında hərbi əməliyyat həyata keçiriblər. Nəticədə 800 mindən çox insan qətlə yetirilib. 2014-cü ildə Ruanda Prezidenti Pol Kaqamenin soyqırımı aktında Fransanın rolunu dəqiq müəyyən etdiyi barədə bəyanat da verib.

Əsrlərlə müstəmləkəçilik siyasəti yeridən, milyonlarla günahsız insanın ölümünə səbəb olan Fransa bu gün də öz çirkin əməllərindən əl çəkmir. Özünü insani dəyərlərə, xalqların müqəddəratlarına hörmətlə yanaşan ölkə kimi göstərən Fransa hazırda Yeni Kaledoniya Kanak xalqına qarşı qanlı əməllər törədir. Fransa hökuməti uzun illərdir ki, Yeni Kaledoniyalı müstəmləkəsi kimi əsarətində saxlamaq, habelə adanın yerli sakinləri olan kanakları assimilyasiya etmək üçün kənardan minlərlə miqrantı qanunsuz yolla adaya yerləşdirir. Məqsəd isə öz müstəqilliyini tələb edən kanakları azlığa çevirmək və miqrantların hesabına Fransa işğalını davam etdirməkdir. Makron hökuməti öz çirkin hədəflərinə çatmaq üçün Yeni Kaledoniya Konqresinin və xalqının iradəsinə zidd olaraq bu ölkənin seçki qanunvericiliyini dəyişmək üçün müxtəlif təxribatlara əl atmaqdadır. XXI əsrdə neokolonializm siyasəti yürütmək və azad yaşamaq istəyən xalqların hüquqlarını silah gücü ilə boğmağın cinayət olduğunu Makron yaxşı bilir, amma öz tarixi ənənələrindən əl çəkə bilmir. Bu gün kanakları gülləbaran etmək, qanunsuz həbslər həyata keçirmək və insanları qorxu altında saxlamaq Fransanın əsl simasını bir daha sərgiləyir.

Fransa özünü demokratiyanın carçısı kimi aparıb şou göstərməkdənsə, beynəlxalq hüquq və ədaləti təmin etməlidir. Bunu isə ilk növbədə kolonializm siyasəti ilə istismar etdikləri xalqlara azadlıqlar verməklə nümayiş etdirməlidir. Təəssüflər olsun ki, bunun əksini görürük, Fransa törətdiyi cinayətləri gizlətmək üçün başqa dövlətlərə böhtan atmaq və günahlandırmaqla özünə haqq qazandıрмаğa çalışır. Amma yaxşı olardı ki, rəsmi Paris müstəqil ölkələrin daxili işlərinə qarışmaq əvəzinə, neokolonializm siyasətini dayandırsın və köləlikdə saxladığı xalqların hüquqlarını tanıсын, kanakları hərbi güclə əsarətdə saxlamaq və assimilyasiya etmək siyasətindən əl çəksin.

Fransa Yeni Kaledoniya xalqının haqlı tələbini yerinə yetirmək, onun müstəqillik arzusuna ehtiramla yanaşmaq əvəzinə bu ölkəyə əlavə hərbi birləşmələri cəlb etməklə Parisin antiinsani və antihüquqi siyasətini dünyaya bir daha açıq bəyan edir. Baş verənlər onu deməyə əsas verir ki, Fransa XXI əsrdə də XIX əsrdə Əlcəzair xalqına etdiklərini təkrarlamaqdadır.

Bu da onu göstərir ki, Fransa faşist, terror və kolonializm siyasəti yeridən dövlətdir. Tərədilmiş soyqırımı cinayətləri, əsrlərdir davam edən məkrli siyasət Fransanın siyasi tarixində silinməsi mümkün olmayan ləkədir.

*Arzu ABDULLAYEV,
Naxçıvan Dövlət Universitetinin prorektoru,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent*